

Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних
наук України

Елементи дуальної форми навчання для впровадження в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників

Кулалаєва Наталя Валеріївна, кандидат хімічних наук, доцент,
завідувач лабораторії технологій професійного навчання Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcShpve3kO3_B4mZx2q9J0eUto7vgNC510Mi qLgFaaGdyWjqinaf

Професійна підготовка є засобом досягнення економічних, соціальних та індивідуальних цілей

Особливості

Зацікавленість усіх учасників (держава, бізнес-спільнота, молоді люди та батьки)

Тривимірне призначення системи навчання: економічна продуктивність, соціальна інтеграція, індивідуальний розвиток (кваліфікована робітнича сила, яка може сприяти впровадженню інновацій у бізнесі)

Відповідальність Уряду за забезпечення балансу різних цілей

Переваги

Корисність професійного навчання; престижність професійної освіти

Рекомендації для впровадження

Надання основної уваги першочерговим цілям та завданням

Дуальні навчальні програми необхідно запроваджувати спочатку в тих секторах промисловості, де є сприятливі для цього умови

Підготовка мобільних кваліфікованих робітників, які здатні адаптуватися до змінних умов на ринку праці

Особливості

Навчання призначено для задоволення практичних потреб ринку праці

Застосування професійних умінь у широкому діапазоні професійних компетентностей, що дає змогу робітникам бути гнучкими, мобільними та працювати на різних підприємствах

Дотримання принципу: викладач й екзаменатор мають бути різними особами

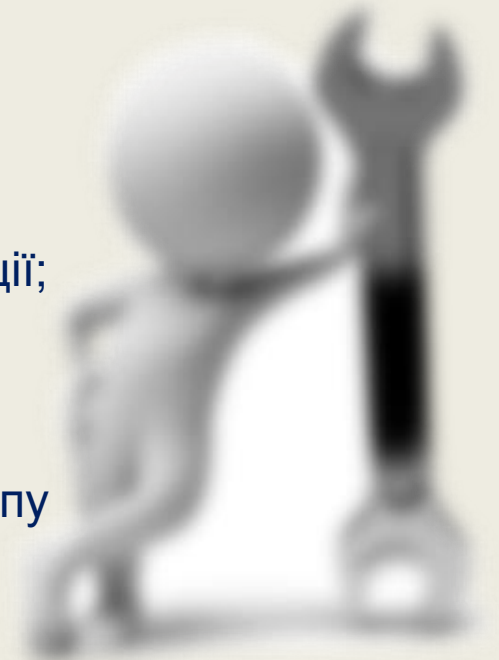
Переваги

Гнучкість і мобільність робітників; зменшення небезпеки соціальної маргіналізації; підвищення рівня освіти в неакадемічному контексті

Рекомендації для впровадження

Важливість розробки навчальних планів і програм, які відповідають принципу дуальності, диверсифіковані та структуровані за модульним принципом

Необхідна розробка системи оцінювання різних рівнів кваліфікації,

Постійне ситуаційне навчання відповідно до принципу дуальності

Особливості

Дуальність - це інтеграція теорії й практики, мислення й дії, класичного навчання й ситуаційного

Бізнес-симуляції є необхідними для навчання, оскільки наближають навчання до реальних умов

Успіх дуальної форми залежить від якості навчання на робочому місці (на підприємстві), повноти його використання та співпраці

Переваги

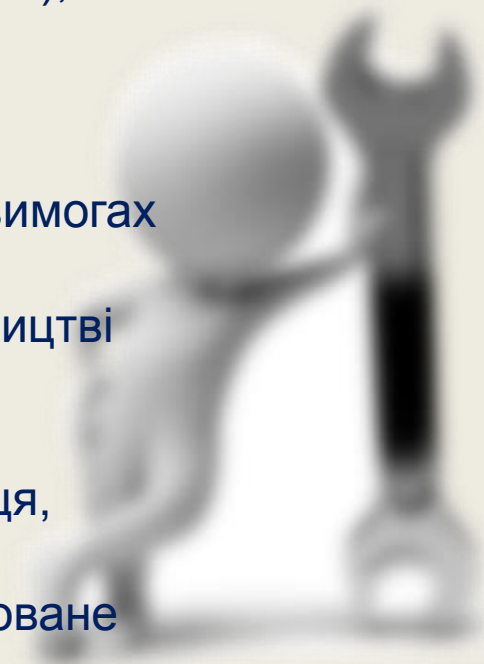
Професійні вміння цілком відповідають ринку праці, але не зосереджені лише на вимогах підприємства

Отримані в ЗП(ПТ)О теоретичні знання закріплюються під час навчання на виробництві

Рекомендації для впровадження

Дуальна форма навчання реалізується за допомогою різних комбінацій робочого місця, часу, ресурсів тощо

Навчання на робочому місці на підприємстві може бути по-різному послідовно інтегроване до системи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників

Професійне навчання здійснюється у партнерстві між урядом і бізнес-спільнотою

Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних
наук України

Особливості

Тісна співпраця між урядом і бізнес-спільнотою (розроблення стандартів, навчальних планів і програм, оцінювання умінь учнів під час іспитів, забезпечення робочих місць на підприємствах)

Різноманітні форми співробітництва («принцип консенсусу», «принцип заборони», неформальні угоди тощо)

Рівна відповідальність

Переваги

Соціальні партнери є активними учасниками (рівноправними партнерами), які реалізують керівні принципи та угоди, що сприяють соціальному визнанню професійного навчання

Рекомендації для впровадження

Застосування різноманітних моделей державно-приватного партнерства та співпраці (інформування, слухання, консультації, поради тощо)

Розподіл робіт та відповідальності структур-учасників може бути різним

Соціальне партнерство може бути реалізоване на різних рівнях (національному,

Спільне фінансування професійного навчання

Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних
наук України

Особливості

Витрати на дуальне навчання несуть пропорційно уряд і бізнес-спільнота
Не всі підприємства, які вповноважені на дуальне навчання фактично його реалізують
Є можливість організувати дуальне навчання на підприємстві так, щоб воно отримало прибуток

Переваги

Для бізнесу

Програми професійного навчання можуть бути інвестиціями для обрання стратегії бізнесу

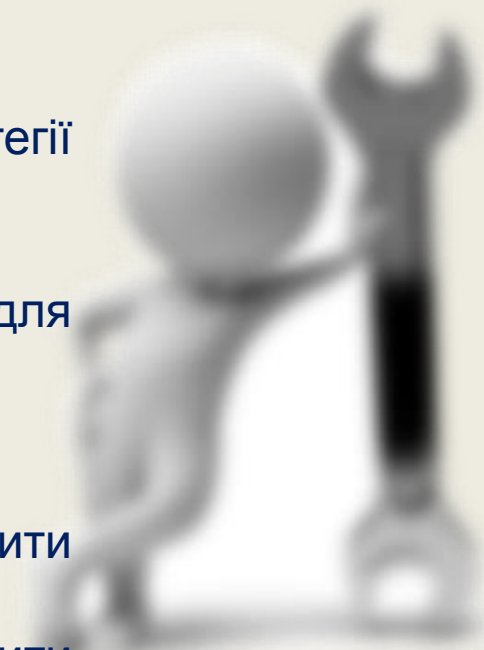
Для суспільства

Фінансова участь бізнесу дає можливість зберегти державні кошти для професійного навчання, що знаходиться на державному забезпеченні

Рекомендації для впровадження

Різноманітні моделі фінансування дають змогу компаніям та підприємствам робити внески на різних рівнях

Компанії й підприємства, що отримують чистий прибуток від навчання мають робити внески першими

Додаткові програми для дуальної форми навчання

Особливості

На додаток до навчання за дуальною формою, певні сектори професійної освіти пропонують інші види навчання (медичні, технічні робітники)

Оскільки дуальна система залежить від нормативних вимог до навчання на базі підприємств (положень про навчання, навчальних планів, програм), відповідальністю уряду є також забезпечення додаткових навчальних програм

Переваги

Вибіркове державне управління для розв'язання економічних і структурних проблем

Рекомендації для впровадження

Доцільно поступово запровадити дуальну форму навчання на підприємстві, де є відповідні для цього умови

Кодифікація якості стандартів

Особливості

Мінімальність змісту стандартів для забезпечення гнучкості та мобільності професійної підготовки кваліфікованих робітників з метою досягнення високої якості навчання

Різноманіття кваліфікацій та кваліфікаційних розрядів

Стандарти побудовані таким чином, щоб поєднати «світ праці» та «світ освіти»

Переваги

Прозорість щодо рівня навичок, отриманих учнями; прозора основа для всіх кандидатів на роботу на підприємстві в процесі подання заявки

Рекомендації для впровадження

Обсяг, зміст і ступінь деталізації стандартів мають бути скориговані відповідно до культури країни, котра імпортує елементи дуальної форми навчання, і не ускладнювати процедури їхнього використання

Кваліфікація викладачів та навчання персоналу

Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних
наук України

Особливості

Оптимальні вимоги до особистої професійної та педагогічної кваліфікації навчального персоналу

Спеціальна підготовка та відбір навчального персоналу (тренерів, менторів, тьюторів тощо), який несе відповідальність за практичну підготовку в бізнес-середовищі

Переваги

Важливий чинник для якісного навчання

Рекомендації для впровадження

Систематичне підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О та бізнес-тренерів на підприємствах

Інтеграція підготовки педагогічних працівників для професійного навчання учнів у національні системи підготовки викладацьких кадрів

Баланс між стандартизацією і гнучкістю

Особливості

Освітні стандарти мають мінімальний обсяг і зміст, і призначені для гнучкої роботи з урахуванням відмінностей у розмірі, секторі бізнесу та навчальних вимогах

Гнучкість індивідуальних освітніх траєкторій учнів, різноманіття навчальних програм та форм навчання

Переваги

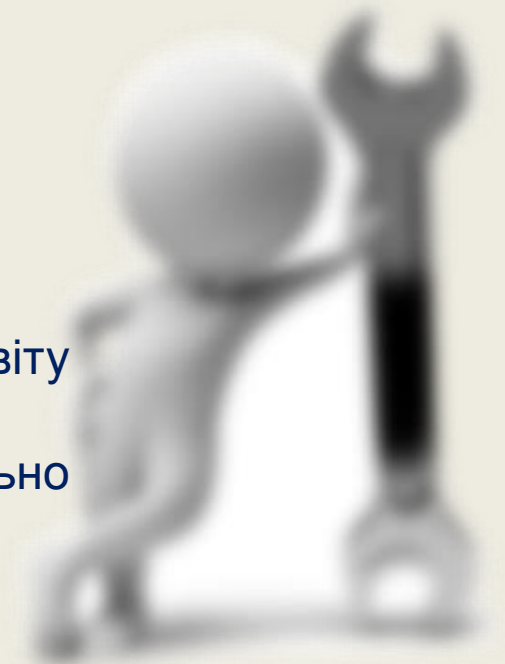
Оптимальний зміст стандартів урахує різноманітності слухачів і підприємств

Рекомендації для впровадження

Освітні стандарти мають забезпечувати нагальні потреби «світу виробництва» та «світу освіти»

Стандарти є універсальними, вони мають оптимальний зміст, який недоцільно змінювати

Обсяг і зміст стандартів дає можливість застосовувати їх на різних підприємствах

Створення наукового підґрунтя для вивчення проблем професійної освіти

Особливості

Дуальна форма здобуття освіти ґрунтується на спеціалізованих дослідженнях, при цьому задіюються відповідні статистичні інструменти для моніторингу професійного навчання

Федеральний інститут професійної освіти (BIBB, Німеччина) займається поточним покращенням системи професійного навчання

Ведуться систематичні дослідження в освітніх установах, державних інституціях тощо

Переваги

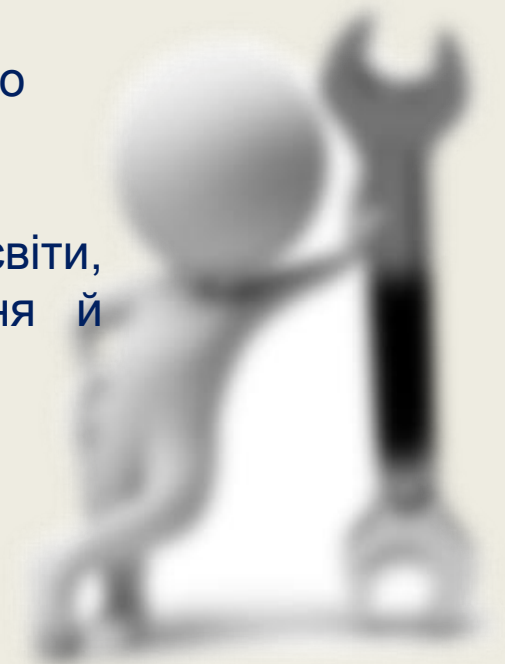
Створюються можливості для науково-методичного супроводу професійної освіти, постійного покращення професійної підготовки майбутніх фахівців, обговорення й вдосконалення професійного навчання

Рекомендації для впровадження

Здійснення відповідних досліджень, поступове накопичення досвіду

Використання різних типів (міжнародних) комунікації

Обмін досвідом (круглі столи, семінари, конференції, проекти тощо)

Соціальне визнання професійного навчання

Особливості

Професійне навчання в країнах, у яких реалізується дуальна система здобуття освіти завжди має позитивне соціальне сприйняття

Оскільки є багато різних професій, у суспільстві існують відмінності в їхньому сприйнятті

Переваги

Відповідність витрат на професійне навчання учня доходам від його праці на робочому місці

Відсутність проблем із працевлаштуванням кваліфікованих робітників

Соціальна адаптація молоді

Рекомендації для впровадження

Врахування відмінностей і різноманіття підприємств під час визначення можливостей подальшого навчання випускниками шкіл

Відвідування учнями – майбутніми випускниками шкіл підприємств з метою зацікавлення навчанням на виробництві

Процес експорту елементів дуальної форми навчання

Аналіз умов у країні-імпортері (пріоритетні цілі, інституційні, культурні, навчальні та педагогічні вимоги);

Визначення стратегічних цілей;

Залучення відповідних зацікавлених сторін у країні-імпортері;

Угоди про співпрацю між країнами-експортерами та імпортерами (поради, створення інституцій, навчання, проекти);

Планування діяльності щодо впровадження елементів дуальної форми навчання;

Безпосереднє впровадження

Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії педагогічних
наук України

Дякую за увагу!

Кулаласва Наталя Валеріївна, кандидат хімічних наук, доцент,
завідувач лабораторії технологій професійного навчання Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України;

e-mail: culture2016@ukr.net

